

Sygn. akt II UK 19/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSA Jolanta Hawryszko (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku D.C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...]

o ustalenie kapitału początkowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 marca 2017 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 3 czerwca 2015 r., sygn. akt III AUa .../14,

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu [...], pozostawiając temu
sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] w sprawie z wniosku D.C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w [...] o ustalenie kapitału początkowego wyrokiem z dnia 1 lipca 2014 r. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w [...] z dnia 13 marca 2013 r. i nakazał Zakładowi ustalenie

kapitału początkowego dla wnioskodawczyni D.C.. Sąd Apelacyjny [...] po rozpoznaniu apelacji organu rentowego wyrokiem z dnia 3 czerwca 2015 r. oddalił apelację. Sądy obu instancji ustaliły, że D. C., ur. 23 marca 1955 r., w okresie od 1.02.1974 r. do 15.12.1981 r. była zatrudniona na terenie Polski na podstawie umowy o pracę; od 27.11.1981 r. stale mieszka na terenie Niemiec, co potwierdził niemiecki organ rentowy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w [...] odmówił wnioskodawczyni ustalenia kapitału początkowego, ponieważ zgodnie z informacją niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej w przypadku ubezpieczonej znajduje zastosowanie Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o zaopatrzeniu emerytalnym i wypadkowym z 9 października 1975 r. (Dz.U z 1976 r., Nr 16, poz. 101 ze zm., dalej: umowa polsko-niemiecka z 1975 r.). Dla osób podlegających tej umowie nie ustala się kapitału początkowego.

Sądy obu instancji uznały, że niezależnie od umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. oraz potwierdzenia przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową, że wnioskodawczyni przesiedliła się do Niemiec i od 27 listopada 1981 r. przebywa tam na stałe, polski organ rentowy ma obowiązek wyliczyć kapitał początkowy. Sądy nie podzieliły stanowiska organu rentowego, ponieważ czym innym jest ustalenie dla wnioskodawczyni kapitału początkowego, a czym innym ustalenie prawa do emerytury i właściwej instytucji ubezpieczeniowej dla jej wypłaty. Kapitał początkowy nie należy do kategorii świadczeń emerytalnych ani rentowych, ale jest samodzielną instytucją prawną wprowadzoną ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Tak więc fakt zamieszkania skarżącej w Niemczech nie ma znaczenia dla ustalenia kapitału początkowego, gdyż istotne są wyłącznie wykazane okresy składkowe i nieskładkowe, o których mowa w art. 174 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sądy ściśle z brzmieniem interpretowały art. 174 ustawy, jako prawo do obliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych, o których mowa w art. 6 i 7 ustawy, przebytych w Polsce przed wejściem w życie ustawy. Ubezpieczona spełnia kryteria ustawowe, bo urodziła się w 1955 r. i składki były opłacane w Polsce od 1.02.1974 r. do 15.12.1981 r. Brak podstaw do wyłączenia wnioskodawczyni z kręgu osób uprawnionych do ustalenia kapitału początkowego, tylko dlatego, że w przyszłości będzie korzystać z uprawnień emerytalnych w Niemczech, a okresy

polskiego ubezpieczenia będą uwzględniane przez instytucję niemiecką, co doprowadzi do naruszenia zakazu kumulacji świadczeń określonej w Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1 ze zm.- dalej rozporządzenie nr 883/2004) i naruszenia postanowień umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. Sprawy o ustalenie kapitału początkowego nie są objęte zakresem regulacji rozporządzenie nr 883/2004, a tym bardziej umowy z 1975 r.

Skargę kasacyjną od wyroku złożył organ rentowy formułując zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa materialnego, a to naruszenia art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że umowa polsko-niemiecka z 1975 r. po jej inkorporowaniu do systemu prawa Unii Europejskiej nie ma zastosowania do osoby, która stale i nieprzerwanie zamieszkuje w Niemczech od 27 listopada 1981 r., a więc przed dniem 1 stycznia 1991 r. i po tej dacie nie zmieniła miejsca zamieszkania do Polski, i która to osoba złożyła wniosek o ustalenie kapitału początkowego, a co za tym idzie, nie zastosowanie do wnioskodawczyni przepisów art. 4 ust. 1 i ust. 2 umowy polsko-niemieckiej z 1975 r., podczas kiedy to przepisy art. 27 ust. 2 - 4 Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zaopatrzeniu społecznym z dnia 8 grudnia 1990 r. (Dz.U. Nr 108, poz. 468 ze zm., dalej umowa polsko-niemiecka z 1990 r.) zobowiązują do stosowania przepisów umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. do osób, które zamieszkały na terytorium Niemiec przed 1 stycznia 1991 r. i które po tej dacie nadal tam zamieszkują; - naruszenie art. 3 ust. 1 lit. d) i art. 10 rozporządzenia nr 883/2004 w związku z art. 288 zdanie drugie Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej TFUE (Dz. Urz. UE C115 z dnia 9 maja 2008 r. str. 47) oraz art. 91 ust. 3 Konstytucji RP przez ich niezastosowanie i w konsekwencji ustalenie kapitału początkowego, służącego do obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 25 i art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (jednolity tekst: Dz.U z 2015 r., poz. 748 - akt prawny w wersji obowiązującej w dacie wyrokowania - dalej ustawa o emeryturach i rentach) z uwzględnieniem pracowniczych okresów zatrudnienia, przebytych w Polsce do 31 grudnia 1990 r., ubezpieczonej posiadającej ekspektatywę emerytury z

niemieckiego systemu zabezpieczeń społecznych za te same okresy zatrudnienia - co narusza zasadę zakazu kumulacji świadczeń, wynikającą z przepisu art. 10 rozporządzenia nr 883/2004;

2. naruszenia przepisów postępowania, mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy, art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej uznania, iż kapitał początkowy nie podlega koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a co za tym idzie, że nie ma możliwości stosowania przez analogię, wskazanych tam uregulowań dotyczących świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a w szczególności dotyczących emerytur, do ustalenia kapitału początkowego wnioskodawczyni - co ma istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż przyjęcie takiego twierdzenia powoduje ustalenie dla wnioskodawczyni kapitału początkowego, będącego elementem emerytury, z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia za które płatność ponosi inne państwo członkowskie, co narusza zasadę zakazu kumulacji świadczeń, wynikającą z przepisu art. 10 rozporządzenia nr 883/2004., a co za tym idzie niezasadnie obciąża stronę polską płatnością za zdublowane okresy ubezpieczenia.

Organ rentowy wnioskował o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej, ponieważ Sąd Apelacyjny pominął kwestię, że kapitał początkowy, który jest uregulowany w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niewątpliwie należy zakwalifikować jako instytucję ustawodawstwa odnoszącego się do działu zabezpieczenia społecznego obejmującego świadczenia z tytułu starości, ponieważ stanowi on część składową podstawy obliczenia emerytury (świadczenia z tytułu starości) dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które posiadają okresy ubezpieczenia przebyte przed dniem 1 stycznia 1991 r.; kwestia ta została już przesądzona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., III UK 278/14.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna organu rentowego jest usprawiedliwiona, jako oczywiście uzasadniona, ponieważ argumentacja prawna sądów obu instancji oparta została

na wykładni językowej przepisu art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, bez wniknięcia w istotę tej regulacji prawnej. Organ rentowy składając apelację wskazał na naruszenie przez sąd pierwszej instancji przepisów art. 3 ust. 1 lit. d, art. 8 ust. 1, art. 10 oraz art. 11 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L.2004.166.1 ze zm.), jednak sąd drugiej instancji w ogóle nie przeanalizował przywołanej tam argumentacji prawnej. Sąd apelacyjny ograniczył swoją ocenę, do stwierdzenia, że sprawy o ustalenie kapitału początkowego nie są objęte regulacją w/w rozporządzenia, a tym bardziej umowy z 1975 r. Uznał, że przedmiotem postępowania sądowego było ustalenie kapitału początkowego, które jest samodzielną instytucją prawną, w związku z czym żądania w tym zakresie nie należy łączyć z ustaleniem prawa do emerytury. To wnioskowanie Sądu Apelacyjnego nie zostało jednak pogłębione rozważaniami prawnymi, które obalałyby argumentację przywołaną przez organ rentowy. Sąd w szczególności nie wyjaśnił dlaczego uznał kapitał początkowy za instytucję ubezpieczeniową, która nie posiada związku z przyszłą emeryturą wnioskodawczyni, ustaloną z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, jak też dlaczego nie ma podstaw do wyłączenia ubezpieczonej z kręgu osób uprawnionych do ustalenia kapitału początkowego, skoro jednocześnie zauważył, że w ten sposób w przyszłości dojdzie do naruszenia zasady zakazu kumulacji świadczeń, wyrażonej w rozporządzeniu nr 883/2004, jak i umowie polsko-niemieckiej z 1975 r.

W ocenie Sądu Najwyższego, w sprawie należy mieć na względzie, że wprawdzie kapitał początkowy nie jest świadczeniem emerytalnym, niemniej jest niezbędną częścią składową emerytury ustalonej w myśl art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz składnikiem emerytury służącym do wyliczenia jej wysokości; podstawę obliczenia emerytury stanowi bowiem kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art 173-175 tej ustawy. Jest to więc instytucja prawa nie posiadająca samoistnego charakteru, lecz taka

której ustawodawca wyznaczył konkretną funkcję w zakresie kształtowania przyszłego świadczenia emerytalnego. Kapitał początkowy stanowi istotny element obliczenia wysokości emerytury (czyli w rozumieniu przepisów koordynacyjnych świadczenia z tytułu starości) dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. oraz posiadających okresy ubezpieczenia przebyte przed 1 stycznia 1999 r. i jest ustalany wyłącznie na potrzeby przyszłego świadczenia emerytalnego. Ta instytucja prawna, sama w sobie nie ma samoistnego znaczenia prawnego i nie służy żadnym innym celom jak ustalenie zakresu uprawnień emerytalnych.

W konsekwencji należy przyjąć, że kapitał początkowy podlega regulacji przepisów unijnych, jako instytucja prawa objęta ustawodawstwem odnoszącym się do działów zabezpieczenia społecznego, tj. świadczeń z tytułu starości wg art. 3 ust. 1 pkt d) rozporządzenia nr 883/2004. Idąc dalej, do ustalenia kapitału początkowego stosuje się także postanowienia umowy polsko-niemieckiej z 1975 r., bowiem umowa ta – poprzez późniejszą umowę między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym z dnia 8 grudnia 1990 r. (Dz.U. Nr 108, poz. 468 ze zm.) - stanowi część ww. rozporządzenia unijnego funkcjonującego w obrocie prawnym w dacie wydania zaskarżonej decyzji.

Obowiązywanie przepisów umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. jest wynikiem regulacji zawartej w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 i w załączniku II do tego rozporządzenia, zgodnie z którymi rozporządzenie zastępuje wszelkie konwencje wchodzące w jego zakres, dotyczące ubezpieczeń społecznych, mające zastosowanie między Państwami Członkowskimi. Pewne przepisy konwencji dotyczących ubezpieczeń społecznych zawartych między Państwami Członkowskimi przed terminem stosowania niniejszego rozporządzenia stosuje się jednak nadal, pod warunkiem, że są bardziej korzystne dla beneficjentów lub jeżeli wynikają ze szczególnych okoliczności historycznych, a ich skutki są ograniczone w czasie. Aby te przepisy były nadal skuteczne prawnie, muszą być ujęte w załączniku II. Jeżeli z przyczyn obiektywnych, nie jest możliwe rozszerzenie niektórych z tych przepisów na wszystkie osoby, do których stosuje się rozporządzenie, to jest to określone w sposób wyraźny. Zgodnie z załącznikiem II do ww. rozporządzenia nr 883/2004 umowa polsko-niemiecka z 1975 r. obowiązuje zgodnie z warunkami i zakresem określonym w art. 27 ust. 2-4 późniejszej umowy

polsko-niemieckiej z 1990 r., nakazującej zachowanie na podstawie umowy z 1975 r. statusu prawnego osób, które zamieszkały na terytorium Niemiec lub Polski przed dniem 1 stycznia 1991 r. i które nadal zamieszkują na tym terytorium. Zgodnie z art. 27 ust. 2 umowy polsko-niemieckiej z 1990 r., umowa nie narusza roszczeń i uprawnień nabytych do 1 stycznia 1991 r. w jednej z Umawiających się Stron na podstawie umowy z 1975 r. tak długo, jak te osoby, także po dniu 1 stycznia 1990 r. będą mieszkać na terytorium tej Umawiającej się Strony.

Natomiast zgodnie z art. 4 i art. 5 umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. (art. 4 ust. 1-3): 1. renty z zaopatrzenia emerytalnego przyznaje, według obowiązujących ją przepisów, instytucja ubezpieczeniowa państwa, na którego terytorium osoba uprawiona mieszka; 2. instytucja miejsca zamieszkania uwzględnia według obowiązujących ją przepisów okresy ubezpieczenia, okresy zatrudnienia oraz okresy z nimi zrównane w drugim państwie w taki sposób, jak gdyby zaistniały na terytorium pierwszego państwa; 3. renty przysługują tylko przez okres zamieszkania na terytorium państwa, którego instytucja ustaliła rentę. W każdym przypadku, zmiana miejsca pobytu i zamieszkanie na terytorium drugiego państwa wywoła ten skutek, że wypłata renty jest wstrzymywana (art. 5 ust. 1 ww. umowy). O prawie do renty za okres od wstrzymania jej wypłaty decyduje wówczas instytucja nowego miejsca zamieszkania, uwzględniając okresy ubezpieczenia, zatrudnienia i okresy zrównane w państwie poprzedniego zamieszkania.

W przywołanym kontekście, pojęcie *uprawnienie* nie tylko dotyczy praw już spełnionych pod rządami ww. umowy, ale także uwzględniania okresów ubezpieczenia od których zależy nabycie określonego uprawnienia w przyszłości. Uprawnienie to osoba zainteresowana zachowuje, także w okresie obowiązywania rozporządzenia nr 883/2004, zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia i jego załącznikiem II, ale pod warunkiem dalszego zamieszkiwania na terytorium danego państwa członkowskiego.

Należy także mieć na uwadze, że generalną zasadą, na której zasada się konstrukcja prawna umowy polsko-niemieckiej z 1975 r., wyrażoną w szczególności w art. 4 i art. 5 tej umowy, jest zasada terytorialności, zgodnie z którą do wypłaty świadczeń rentowych właściwa jest instytucja ubezpieczeniowa tego państwa, na którego terytorium osoba uprawniona ma swoje miejsce stałego pobytu. Instytucja

ubezpieczeniowa państwa, w którym zamieszkuje osoba uprawniona, winna uwzględnić okresy ubezpieczenia przebyte w drugim państwie według obowiązujących ją przepisów w taki sposób, jakby te okresy zostały przebyte według przepisów obowiązujących na obszarze własnego państwa. Natomiast umowa polsko-niemiecka z 1990 r. wprowadziła zasadę proporcjonalności, która obowiązuje również na gruncie aktualnych rozporządzeń unijnych, co oznacza, że każda instytucja ubezpieczeniowa przyznaje świadczenia odpowiednio do okresów ubezpieczenia przebytych w tym państwie, a świadczenia są eksportowane do jednego z państw w zależności od miejsca pobytu. Należy podkreślić, że z uwagi na ww. omówione regulacje przejściowe, zasady wprowadzone pierwotną umową z 1975 r. obowiązują w stosunku do osób, które nie zmieniły miejsca zamieszkania.

Słusznie więc argumentował organ rentowy, że w sytuacji gdy osoba przesiedliła się na terytorium jednego państwa umownego, tutaj Niemiec, przed 1 stycznia 1991 r. i na terytorium nowego miejsca zamieszkania nabyła na podstawie umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. prawo do uwzględnienia okresów ubezpieczenia, zamieszkania oraz okresów z nimi zrównanych, przebytych w drugim państwie umownym, tak jakby zostały one przebyte w państwie przesiedlenia - to uprawnienie powyższe zachowuje tak długo, dopóki nie zmieni miejsca zamieszkania. Polski okres ubezpieczenia przed datą przesiedlenia się do Niemiec, a więc przed dniem 1 stycznia 1991 r., może być więc uwzględniony wyłącznie przez instytucję niemiecką, i tak też stało się w rozpoznawanym przypadku co nie budziło wątpliwości.

Wymaga też zaznaczenia, że aktualnie zgodnie z art. 10 rozporządzenia nr 883/2004, o ile nie określono inaczej, rozporządzenie nie przyznaje ani nie utrzymuje prawa do kilku świadczeń tego samego rodzaju za jeden i ten sam okres ubezpieczenia obowiązkowego, co oznacza, że z tytułu jednego okresu ubezpieczenia można nabyć tylko jedno świadczenie, co jest zgodnie z zasadą podlegania ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego, wyrażoną w art. 11 rozporządzenia nr 883/2004. Uznanie okresów ubezpieczenia przez instytucję ubezpieczeniową jednego Państwa Członkowskiego za własne okresy, spowoduje niemożliwość uznania tych samych okresów przez instytucję ubezpieczeniową drugiego Państwa Członkowskiego. Zatem jeżeli, tak jak w

rozpoznawanej sprawie, niemiecka instytucja ubezpieczeniowa zakwalifikowała okresy polskiego ubezpieczenia jako okresy niemieckie, to okresów tych strona polska nie traktuje jako okresów ubezpieczenia zgodnie z art. 174 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a co za tym idzie okresy te nie mogą być przyjęte dla wnioskodawczyni do ustalenia kapitału początkowego.

Przy tym oczywistym jest, że przepisy rozporządzeń unijnych mają zasięg ogólny i są bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich, z pierwszeństwem przed przepisami krajowymi - art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2). W rozpoznawanej sprawie, sądy nie mogły więc, bez naruszenia prawa, pominąć tych przepisów, a tym samym nie mogły pominąć umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. Jest to tym bardziej niedopuszczalne, że strona niemiecka bezsprzecznie potwierdziła, że ubezpieczona przesiedliła się do Niemiec i stale tam przebywa od dnia 27 listopada 1981 r. W ten sposób strona niemiecka przejęła ciężar finansowania polskich okresów ubezpieczenia przebytych przez wnioskodawczynię D. C. przed dniem przesiedlenia do Niemiec i traktuje te okresy ubezpieczenia jak własne, zważywszy że były to okresy pracownicze.

W stanie sprawy zaistniałym po wydaniu zaskarżonego wyroku, zobowiązanie organu rentowego do ustalenia kapitału początkowego przy uwzględnieniu okresów ubezpieczenia, za które ciężar płatności przejmie strona niemiecka i czego niemiecka instytucja ubezpieczeniowa nie kwestionuje, sprowadzi się w ostateczności do ustalenia przyszłej polskiej emerytury na zasadzie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do której ubezpieczona nabędzie prawo po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego określonego w art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w wysokości uwzględniającej kapitał początkowy ustalony z nakazu wyroku sądowego. Naruszy to zasadę zakazu kumulacji świadczeń, wyrażoną w art. 10 rozporządzenia nr 883/2004, a także w art. 4 i art. 5 umowy polsko-niemieckiej z 1975 r. i art. 27 ust. 2 umowy polsko-niemieckiej z 1990 r., bowiem te same okresy będą podlegały uwzględnieniu do ustalenia prawa do świadczeń emerytalnych przez instytucje ubezpieczeniowe dwóch państw, a co za tym idzie nastąpi zdublowanie płatności (por. wyrok z dnia

24 czerwca 2015 r., II UK 278/14, wyrok z dnia 15 listopada 2016 r., II UK 383/15). Taki stan jest nie do zaakceptowania.

Przedstawione w sprawie stanowisko prawne zostało już wypracowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 24 czerwca 2015 r., II UK 278/14, www.sn.pl Sąd Najwyższy stwierdził, że okresy ubezpieczenia wnioskodawcy sprzed daty przesiedlenia się, mogą być uznane albo za okresy polskie albo za okresy niemieckie; nie ma możliwości ich jednoczesnej, podwójnej kwalifikacji, w tym zaś świetle prawo do uwzględnienia okresów ubezpieczenia sprzed przesiedlenia się do okresów niemieckich należy uznać jako uprawnienie, które zostało utrzymane w mocy na podstawie art. 27 ust. 2 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym sporządzonej w Warszawie dnia 8 grudnia 1990 r. (Dz.U. Nr 108, poz. 468 ze zm.), znajdującej zastosowanie na mocy art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE. L z 2004 r. Nr 166, str. 1) i załącznika II. W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wskazał na specyfikę sprawy wynikającą z obowiązywania zasady terytorialności towarzyszącej umowie polsko – niemieckiej z 1974 roku. To uzasadniało zmianę w stosunku do zasadniczej linii judykacyjnej wprowadzonej wyrokami z dnia 2 września 2009 r., II UK 30/09 i z dnia 22 czerwca 2006 r., I UK 356/05, w których przyjęto, że sprawy o ustalenie kapitału początkowego nie są objęte zakresem regulacji rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 (akt poprzedzający rozporządzenie nr 883/2004). Analogicznie jak w aktualnym rozstrzygnięciu oraz w wyroku z dnia 24 czerwca 2015 r. Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 15 września 2015 r., II UK 344/14 oraz wyroku z dnia 14 grudnia 2016 r., II UK 490/15, jak też wcześniejszym wyroku z dnia 27 lutego 2014 r., II UK 334/13.

Mając na uwadze przedstawione rozważania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c.

kc